אש קודש — יום ב' דסוכות

בהיארצייט הראשונה של בני הרב החסיד והק' זצ"ל, יום ב' דסוכות הפסוק אשר אמר בני הקדוש הרב החסיד ר' אלימלך זצ"ל בסוף שמ"ע הוא, אמרת לד' אדנ' אתה טובתי בל עליך, [תהלים ט"ז ב'].

כי איתא בגמרא סנהדרין מ"ז ע"א דכתיב מזמור לאסף וכו' נתנו את נבלת עבדיך וכו' בשר חסידיך וכו', מאי עבדיך ומאי חסידיך, לאו חסידיך חסידיך ממש, ועבדיך וכו' וכיון דאיקטיל קרי ליה עבדיך עכ"ל הג'.

וצ"ל א"כ חסידיך היינו שהיו גם מקודם חסידים וכשנהרגו כמ"ש הפ' בשר חסידיך לחיתו ארץ, ע"ז עלו עוד יותר, כי גם מי שלא היו עבדיך עלו למדרגת עבדיך ע"י שנהרגו ע"י עכו"ם, ולמה קרא אותם רק בשמם הקודם חסידיך. ועבדיך קורא בהשם שעלו לו אחר שנהרגו, כי מקודם לא היו עבדיך רק אח"כ, ובשם זה נקראים, פשוט אפשר מפני שאין בתנ"ך מדרגה יותר גדולה מחסיד בענין עבודה, לכן אף שהחסידים כשנהרגו, עלו ע"ז למדרגה יותר גדולה, אין שם יותר לקראותו ורק חסיד יותר נעשה.

עוד אפשר כי איתא בזוה"ק שחסיד הוא משם חסד כנודע, וחסד הוא לעשות עם זולתו, וכן איתא בסנהדרין ק"י ע"ב בחסידותי' דר"ע לזכות אחרים לכן רק מי שהוא בעל מזג טוב, זך וטוב לזולתו יכול להעשות חסיד, ואם אינו בטבע איש טוב מוכרח הוא לעבוד עם עצמו שיתהפך לאיש טוב לישראל ורק אז יכול להעשות חסיד.

ומובן בזה הא דאמרה הג' שבשמחת בית השואבה חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים, למה דוקא חסידים ולא כל איש ישראלי, כמו שמדייק בזה הרב הק' זצ"ל בהסידור ע"ש. כי צ"ל מהו הענין שניסוך המים שהוא חסד התחיל דוקא באושפיזות יצחק שהי' בחי' גבורה, להנ"ל מפני שלעתיד ילמד זכות על ישראל וגם עם עצמותו וחייו ירצה לכפר עליהם עד שיאמר להקב"ה הא קריבת נפשי קדמך (שבת דף פ"ט ע"ב) והיא גבורת יצחק לקבל הגבורה על עצמו בשביל ישראל, שהיא מדרגה הכי גדולה שבחסד, לכן דוקא באושפיזות יצחק התחיל ניסוך המים שהוא חסד, ובעיקר חסידים ואנ"מ רקדו, מפני החסד לישראל שנמשך אז.

אבל צ"ל למה זה רק לעתיד יאמר יצחק להקב"ה הא קריבת ולמה לא אמר כן בחורבן בהמ"ק ולא בכל צרות ישראל שיכפר להם הקב"ה משום דקריבת נפשי, אבל מעשה אבות סימן לבנים והתחלה לעבודת ישראל היתה, ובכל עבודתינו אומרים אלוקי אברהם אלוקי יצחק וכו', לכן גם העקדה לא נסיון ליצחק לבד היתה רק התחלה לעבודה של מסירת נפש לד' ולישראל, וכיון שנסיונו של אברהם ויצחק הי' רצון ומחשבה שלא נשלמו בפועל לגמרי, כי אמר לו המלאך אל תשלח ידך אל הנער וכו', לכן כל מעשה ישראל הנהרגים ע"י עכו"ם שהוא להיפך, מעשה בלא מחשבה, תשלום עקדת יצחק היא, ששם היתה ההתחלה מחשבה ורצון וכאן הסיום והפעולה, היינו שהעקדה וכל הנהרגים מבנ"י אח"כ, מעשה אחד הוא.

לכן רק לעתיד שיהי' במהרה בימינו, שכבר ישלמו בפועל הנהרגים לד', שהוא תשלום עקדת יצחק, יאמר יצחק הא קריבת נפשי קדמך, בפועל עם כל אלו שהשלימו פעולתי פעולת ההקרבה, משא"כ מקודם שלא נשלם עוד כל מעשיו של יצחק ובניו, הקרבנות מבנ"י שנהרגו לא הי' יכול לאמוד הא קריבת וכו'.

וזה הרמז אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם, לא בדברים הללו שאצל אברהם ויצחק בלבד הי' הנסיון רק גם אחר הדברים האלה, שכל אותם הנהרגים תשלום מעשה העקדה היא' כיון שעי"ז מתכפה החרון אף מישראל וא"כ כשביל ישראל נהרגו, והיא בחי' חסד של אברהם, ולכן אין הפסוק קורא להחסידים הנהרגים בשם יותר גדול כמו בעבדיך, מפני שאף שעולים באמת יותר, מ"מ עיקר רצונם ותכליתם של החסידים היא החסד שעושים בזה לישראל, לא מה שעושים לעצמם, ושוב חסידים נקראים מלשון חסד עם ישראל.

לכן ביום כזה ובימים כאלו צריכים אנו לשוב, כי גם כשהקריבו קרבן בהמה היו צריכים לשוב, מכש"כ בקרבנות קדושים כאלו, וכשח"ו אין שבים ואין מקבלים ע"ע לעבוד את ד' מעתה, אפשר שואלים נפשות אלו במרום א"כ למה נתקרבנו.

ובכעין זה מתורצת קושיא על הגמרא יומא ס"ו ע"ב שבמשנה איתא וכבש עשו לו מפני הבבליים שהיו מתלשים בשערו ואומרים לו טול וצא טול וצא, ואמר ע"ז ר' יהודא בברייתא ורבב"ח בגמרא לא בבליים היו אלא אלכסנדריים היו, ומתוך ששונאים את הבבליים היו קורין אותן על שמן, שע"פ פשוט ק"ל הלא על שונא, דבר לא טוב מטילים, משא"כ עשי' זו איזה דבר רע היא עד שהטילו אותה על הבבליים אדרבה לכאורה נראה מזה שכ"כ הי' החטא שנאוי בעיניהם עד שצעקו עליו טול וצא, טול וצא, ולמה זה ר' יוסי שמשפחתו מן הבבליים היתה, כשאמר ר' יהודא שלא בבליים היו אלו שאמרו טול וצא, אמר לו תנוח דעתך שהנחת את דעתי, והלא מה חטאו בזה שאמרו לו כך.

אבל כד חזינן איך אנשי ירושלים התנהגו נדע למה מעשי האלכסנדריים הי' רע בעיניהם, כי במשנה שלאחריה שם איתא שמיקירי ירושלים היו מלוין אותו וכו', זהו הענין, איש הישראלי שבא לכפר עונות ישראל אפילו אם לא עם עצמו מכפר רק עם שעיר ג"כ אין צריכים לאמור לו צא אתה בלבד ואנו במקומנו נשב מבלי עשות מאומה, רק מיקירי ירושלים היו מלוים אותו ובדרך קדשו הלכו מעט, משא"כ מעשה כזו לאמור טול וצא אתה בלבד, על שונאיהם הבבליים הטילו.

ומעתה אנו צריכים לשוב, ולהוסיף עבודה מעתה, חוץ מזה שבעצם צריכים זאת, גם בשביל הקדושים צריכים להוסיף את העבודה והתשובה, וגם הוא יתי' אף שאין אנו ראוים ח"ו לישועה, בשביל קרבנות הקדושים יושיענו, כי האם ח"ו לחנם נשפך דמם כמים, וע"ז אומרים בפסוק הנ"ל אמרת לד' אדני אתה טובתי בל עליך, אדני היא בחי' דין מאחר שכבר עשית דין בקדושי ישראל שנהרגו, לכן אפילו אם בשביל טובתי בל עליך להושיעני, מ"מ לקדושים אשר בארץ המה ובשבילם מהר להושיענו.